

Az irvamérő átlaló leírása és ismertetése.

Irta: Nagy Gyula, kir. erdőfelügyelő.

Jelezve volt már az Erd. Lapok f. é. első füzetében, hogy az általam feltalált „pálcza-átlaló“-nak olyan kiegészítő részt sikerült szerkesztenem, melynek segélyével a megmért törzsek átmérői minden leolvasás, bemondás és külön e célra berendezett naplóba való beírás nélkül, egyszerüen egy rugós tü megnyomása által feljegyeztetnek a műszerben e célra elhelyezett papir- vagy másoló vászon szalagnak azon helyére, mely megfelel a megmért fatörzs átmérőjének.

Ennek leírását és ismertetését van szerencsém a következőkben teljesíteni:

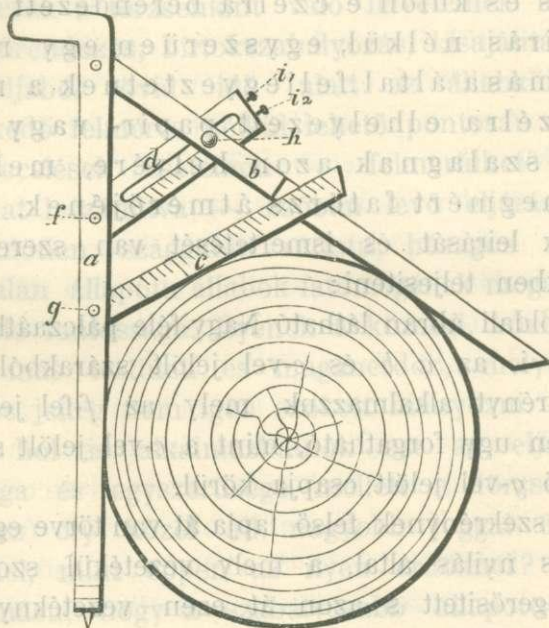
A tuloldali ábrán látható Nagy-féle pálczaátlalóhoz, a mely áll t. i. az a b és c -vel jelölt szárakból, a d -vel jelölt szekrényt alkalmazzuk, mely az f -vel jelölt csap körül éppen úgy forgatható, mint a c -vel jelölt számozott vonal az o g -vel jelölt csapja körül.

Ezen szekrénynek felső lapja át van törve egy hosszú és egyenes nyílás által, a mely vezetékül szolgál a b szárba megerősített s azon át ezen vezetéknyílásba is beható h -val jelölt rugóstü számára.

A szekrényben ezen nyílás alatt egy posztóval bevont padka van s e mellett és alatt két felől két forgatható párhuzamos henger fekszik, melyek az i és 2 -vel jelölt forgattyugombok segítségével nemcsak forgathatók előre és hátra, hanem a padkával együtt ki is húzhatók a szekrényből.

Mérés előtt, vagyis: a műszer összeállításakor megfelelő szélességű papir-, avagy: másolóvászon-szalagot

ragasztunk a két hengerre olyképen, hogy az a két henger felett és között fekvő padkán is át legyen huzva s azt felcsavarjuk az i_1 -gyel jelölt hengerre, a mennyre csak lehet, a minek rögzítésére még lemezugók is vannak alkalmazva a padka alján olyképen, hogy azok a papir- vagy másolóvászon-szalagot folytonosan a hengerek oldalához nyomják.



1. ábra.

Az így előkészített és felszerelt műszernek a , b és c száraival a megméréendő törzs oldalait érintve, nem csak leolvashatjuk a c -vel jelölt számozott vonasról, az annak megfelelő átmérőt, hanem a h -val jelölt rugóstü megnyomása által egy pont keletkezik a szekrényben elhelyezett padka felett áthuzódó papir- vagy másolóvászon-szalagon is. E pontnak helye pedig meghatározható

bármikor a szekrény vezetéknyílásának egyik szélén látható beosztás folytán is, — a mely t. i. megfelel a műszerrel lemérhető összes átmérőknek; avagy lehetséges az is, hogy: maga a szalag is beosztassék a munka kezdete avagy vége előtt ezen beosztásnak megfelelő hasábokra; s akkor minden egyes pont épen azon hasábra fog jutni, mely a megmért törzsek átmérőjének megfelel; csak arra kell még figyelemmel lenni, megmérés közben, minden egyes mérés után egy parányit odább forditassék az i_1 -gyel jelölt forgattyugombok segélyével a szalag, hogy t. i. még akkor se juthasson két pont egymásra, ha véletlenül éppen ugyanolyan átmérőjű törzs következne is a mérésre, mint a minőt előbb már mértünk.

A szekrény — munka után f csavar kicsavarása által levétezik a műszerről, valamint a h -val jelölt rugóstű is és ez e célra szolgáló dobozba tétetik. A b és c szárak pedig behajtatnak az a szárban e célra készült vésetbe s mint a legkényelmesebb sétatob — avagy baltával ellátva, — mint jelzőbalta is szállítható és használható az.

A műszer különben, — melynek „Scrip tor-átlatló“ nevet óhajtanak adni, — ugy is készülhet, hogy a c -vel jelölt számozott vonasz mellőztetik teljesen s a d -vel jelölt szekrény fogja azt pótolni s illetve az annak felső lapjára eszközlendő beosztás és számozás. Csakhogy ekkor a szekrénynek főleg vastagabb fák számára 50 cm hosszúnak is kell lennie.